

POVĚŘENÉ OSOBY, DOPROVÁZENÍ atd. (dotazy a odpovědi, červen 2025)

Dotaz č. 1:

Mohou se v rámci výkonu SPOD pověřenou osobou podílet studentky, které ještě nedovršily 18 let (zajišťují většinou hlídání na vzdělávání v rámci pracovně právního vztahu). Když podle §49a odst. 4 se má jednat o plně svéprávnou osobu. Úřad práce neměl nikdy problém s proplácením výdajů na tyto pracovně-právní vztahy z dotace v rámci doprovázení.

Odpověď MPSV:

Ne, nezletilí, kteří nenabýlí plnou svéprávnost, nemohou jako odborní zaměstnanci přímo poskytovat sociálně-právní ochranu. Jde o stejné ustanovení a stejný princip, jako při poskytování sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách („ZSS“), srov. § 110 odst. 1 ZSS, jde-li o sociální pracovníky, § 116 odst. 2 ZSS jde-li o pracovníky v sociálních službách včetně osob, které právě vykonávají přímou obslužnou péči o klienty, přímou základní výchovnou nepedagogickou činnost a pečovatelskou činnost. Pro asistenta sociální péče není zásadní jako osobní podmínka způsobilosti k výkonu činnosti ani plná svéprávnost, ale přímo věk – musí být starší 18 let (srov. § 83 odst. 2 ZSS). Nezletilý starší 16 let může popsané činnosti jako zaměstnanec pověřené osoby vykonávat jen v případě, že mu byla soudně přiznána svéprávnost podle § 37 občanského zákoníku. Jinak se nezletilí na popisovaných činnostech podílet mohou, ale jen jako dobrovolníci podle § 49a odst. 5 zákona č. 359/1999 Sb., o soc.-práv. ochraně dětí (podobně jako v sociálních službách podle § 115 odst. 2 ZSS) – doporučuje se, aby šlo o osoby, které dosáhly alespoň 15 let svého věku.

Dotaz č. 2:

Poskytují-li pověřené osoby v rámci doprovázení psychologickou nebo terapeutickou službu přes objednávku a fakturu (§ 47a odst. 2 písm. d) jsou tito poskytovatelé také hlášeni jako například poskytovatelé krátkodobé péče nebo respitu? Tedy pokud je to FO i PO.

Odpověď MPSV:

Podle § 49 odst. 2 písm. a) zák. o soc.-práv. ochraně dětí podmínkou pro vydání pověření je odborná způsobilost všech osob, které budou sociálně-právní ochranu přímo poskytovat, přičemž podle odst. 3 písm. b) a d) žádost o vydání pověření musí obsahovat kromě náležitostí stanovených správním řádem rozsah poskytování sociálně-právní ochrany, podrobný popis činností, na které se žádá vydání pověření, a popis jejich personálního zajištění a jméno, příjmení, rodné příjmení a rodné číslo všech fyzických osob, které budou přímo sociálně-právní ochranu poskytovat. § 48a odst. 1 písm. a) téhož zákona pověřená osoba je povinna oznámit orgánu, který rozhodl o vydání pověření, změny skutečností rozhodných pro vydání pověření nebo pozastavení činností uvedených v pověření, s výjimkou údajů, které jsou náležitostí rozhodnutí o vydání pověření, a to do patnáctého dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém změny nastaly, a doložit tyto změny příslušnými doklady.

Je tedy třeba oznamovat jmenovitě všechny fyzické osoby, které budou klientům sociálně-právní ochranu v rozsahu činností, které jsou předmětem pověření, přímo poskytovat; v případě že jde o právnickou osobu jako subdodavatele, je třeba oznamovat jen tohoto subdodavatele, nikoli jeho jednotlivé zaměstnance (tzv. outsourcing lze však jen tam, kde to zákon umožňuje; srov. např. s poskytováním sociálních služeb, kde se outsourcing základních činností rozhodně nepřipouští). Pověřená osoba by samozřejmě měla odbornou činnost poskytovat především **svými zaměstnanci** (druh základního pracovněprávního vztahu ani jeho rozsah nehraje roli, nemusí nutně jít o pracovní poměr, může samozřejmě jít i jen o dohodu o provedení práce v rozsahu jen několika hodin apod.). Podle kritéria 8b Přílohy č. 4 vyhlášky č. 473/2012 Sb. pověřená osoba zprostředkovává osobě, které

je sociálně-právní ochrana poskytována, služby jiných fyzických a právnických osob podle jejich individuálně určených potřeb. Přímým poskytnutím sociálně-právní ochrany je však v takovém případě právě jen ono zprostředkování, nikoli již samotné poskytnutí služby jinou fyzickou nebo právnickou osobou – ty se samozřejmě v takovém případě vůbec neoznamují podle § 48a odst. 1 písm. a) zákona, právě proto, že vůbec nejde o přímé poskytnutí sociálně-právní ochrany dětí. Poskytnutí zprostředkované návazné služby ovšem pochopitelně zásadně nelze hradit z dotace popř. státních příspěvků, určených na přímé poskytování sociálně-právní ochrany dětí.

Dotaz č. 3:

Na jaře loňského roku jsme se na MPSV obraceli s písemným dotazem ohledně nahlašování a odborné způsobilosti lektorů vzdělávání pěstounů. Obdrželi jsme písemnou odpověď, kde byla srozumitelně popsána povinnost hlásit KÚ a dokládat potřebné dokumenty ke všem lektorům bez ohledu na typ úvazku, tedy i externistů, jelikož se i tito podílejí přímo na výkonu SPOD. Nyní jsme však zjistili, že o několik měsíců později dostala jedna z pověřených osob opačnou odpověď. Organizace mimo jiné měla obdržet informaci, že není třeba hlásit odbornou způsobilost ani u posuzujícího psychologa.

Odpověď MPSV:

Podle § 49 odst. 2 písm. a) zákona „podmínkou pro vydání pověření je odborná způsobilost všech osob, které budou sociálně-právní ochranu přímo poskytovat“, podle odst. 3 písm. d) cit. ust. „žádost o vydání pověření musí obsahovat kromě náležitostí stanovených správním řádem jméno, příjmení, rodné příjmení a rodné číslo všech fyzických osob, které budou přímo sociálně-právní ochranu poskytovat, bylo-li jim přiděleno, datum a místo narození a doklad o jejich odborné způsobilosti“. Podle § 48a odst. 1 písm. a) zákona „pověřená osoba je povinna oznámit orgánu, který rozhodl o vydání pověření, změny skutečností rozhodných pro vydání pověření nebo pozastavení činností uvedených v pověření, s výjimkou údajů, které jsou náležitostí rozhodnutí o vydání pověření, a to do patnáctého dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém změny nastaly, a doložit tyto změny příslušnými doklady“. **Lektorování příprav je základní činností a vlastním obsahem této služby, jde o tedy o její přímé poskytování, fyzické osoby, které je zajišťují tedy podléhají mj. ohlašovací povinnosti.**

Dotaz č. 4:

Novelou zákona byla žadatelům o NRP dána možnost absolvovat přípravné kurzy a stejně tak psychologické posouzení kdekoliv na území ČR, dle volby žadatele. Chápeme to správně, že by nyní měla každá organizace mít vydáno pověření pro místo výkonu v celé ČR? Případně, může (s ohledem na návštěvy v domácnosti) žadatele žijící v jiném kraji, organizace odmítnout s odůvodněním, že má vydáno pověření pouze pro konkrétní kraj? Jak je to s místem výkonu u posuzujících psychologů?

Odpověď MPSV:

V případě příprav k přijetí dítěte do rodiny ani v případě psychologického posouzení nelze doporučit místo výkonu v rámci celé ČR. Jde-li o skupinovou přípravu, jde především o ambulantní formu, jde-li o individuální, právní úprava přímo počítá s tím, že část přípravy probíhá v bydlišti klienta, jde tedy o terénní formu. Pokud má pověřená osoba omezeno místo poskytování a zájemce o službu žije jinde, může být tato skutečnost důvodem pro odmítnutí uzavření smlouvy podle § 48a odst. 1 písm. d) bod 1 zákona. Provádění posuzování je ambulantní forma služby.

Dotaz č. 5:

Je možné ze strany MPSV s ohledem na připravovaný, ale dosud neexistující registr pověřených osob, zaslat KÚ alespoň některé údaje, které jsou pro registr pravděpodobně již připravovány?

Konkrétně máme na mysli například okruh osob, kterým je cílová skupina poskytována apod. Předpokládáme, že jako v sociálních službách bude možné v registru tyto volit z předem nabízených možností. Od 1.1.2025 již vydáváme rozhodnutí, kdy se snažíme naplnit požadavky stanovené § 49 odst. 6 ZSPOD. Jelikož nám není známo, jak budou okruhy osob (cílová skupina) stanoveny, snažíme se v rozhodnutích okruhy osob vymýšlet dle vlastních úvah... Počítáme s tím, že je budeme muset případně organizacím doplňovat stejně jako identifikátory a druhy a číselné označení činností SPOD.

Odpověď MPSV:

Toto bylo KÚ a MHMP sdělováno již v emailu VO233 MPSV ze dne 15.1.2025 – zde:

Opakující se dotazy a
odpovědi.msg

Předpokládané druhy služeb:

- **odborné poradenství pro zájemce o osvojení nebo pěstounskou péči („ambulantní“)**
- **ochrana a pomoc dětem ohroženým násilím („ambulantní“)**
- **zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc („pobytová“)**
- **příprava k přijetí dítěte do rodiny („ambulantní“, popř. „terénní“)**
- **posuzování psychické způsobilosti k přijetí dítěte do rodiny („ambulantní“)**
- **odborná poradenská a další pomoc a podpora při výkonu pěstounské péče a sledování výkonu pěstounské péče („terénní“ a „ambulantní“)**

Předpokládané doplněné cílové skupiny služeb:

- **osoby pečující o dítě v pěstounské péči**
- **zájemci o osvojení nebo pěstounskou péči**
- **žadatelé o zařazení do evidence žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče**

Ostatní v úvahu přicházející cílové skupiny totiž dnes již registr poskytovatelů obsahuje, není třeba žádné další doplňovat.

Stanovení maximální kapacity

Kapacitu poskytovaných služeb SPOD lze stanovit jako okamžitou a maximální.

Stanovení maximální okamžité kapacity s ohledem na formu poskytování služby SPOD:

- **pobytová forma:** okamžitá kapacita je dána počtem lůžek;
- **ambulantní forma:** okamžitá maximální kapacita je odvozena od velikosti prostor, v nichž je služba poskytována a od počtu přítomných zaměstnanců;
- **terénní forma:** kapacita uváděná jako maximální okamžitá odvislá od počtu přítomných zaměstnanců.

Zároveň lze kapacitu poskytované služby stanovit maximálním počtem uzavřených smluv (uzavřených dohod o výkonu pěstounské péče) nebo maximálním počtem klientů ve skupině (přípravy žadatelů), atd. **Údaj o kapacitě poskytované služby je nezbytný pro transparentní proces přijímání nových klientů, zejména při odmítnutí zájemce o službu z důvodu naplněné kapacity.**

Dotaz č. 6:

Z posledního metodické materiálu zasláného ze strany MPSV k zajištění krátkodobé péče či respitu vyplynulo, že primárně by péči měla zajišťovat doprovázející organizace, jiná osoba blízká by měla péči o svěřené dítě zajišťovat pouze tehdy, pokud není v možnostech organizace náhradního pečujícího zajistit. To je však v rozporu s dosavadními postupy i dosavadním metodickým vedením, kdy krátkodobou péči o dítě svěřené v PP zajišťovaly primárně právě blízké osoby. Chceme se proto zeptat, zda tento postup platí i ve chvíli, kdy není požadována žádná úhrada této péče? Je nutné rovněž hlásit osobu zajišťující krátkodobou péči KÚ, včetně dokládání bezúhonnosti opisem z evidence rejstříku trestů, pokud není za tuto péči požadována úhrada?

Odpověď MPSV:

Je to naopak. Primárně osobní péči, nemůže-li ji zajistit pěstoun, má v případě krátkodobé péče vždy zajistit podle zákona „osoba blízká, která má povinnost a právo podílet se na osobní péči o dítě v pěstounské péči“ (manžel, partner). V takovém případě **nejde vůbec o poskytnutí služby, jde o soukromý vztah v rámci rodiny. Teprve není-li tu taková osoba, nebo by zajištění péče o svěřené dítěte pro takovou osobu bylo nepřiměřeně zatěžující či nemožné, zajišťuje krátkodobou péči pověřená osoba.** Pokud fyzické osoby, jimiž bude pověřená osoba tuto pomoc zajišťovat, splní osobní předpoklady (bezúhonnost, způsobilost), tak může jít o jakoukoli osobu, samozřejmě osoba dítěti blízká, která ovšem nemá ze zákona povinnost podílet se na osobní péči o dítě, je vhodnou volbou. Pokud pomoc s péčí poskytuje fyzická osoba, kterou si zjedнала za tím účelem pěstounská domácnost sama zcela mimo využití služeb doprovázející organizace (sousedka, teta, kamarádka apod.), tak nejde vůbec o poskytnutí služby sociálně-právní ochrany, vzájemné vztahy jsou pouze vztahy mezi stranami, které se dohodly na hlídání. Jde čistě o soukromoprávní režim podle § 881 obč. zák. Nemůže taková hlídající osoba ovšem následně požadovat po doprovázející organizaci nějaké peněžní plnění „za hlídání“. Pokud by ji pověřená osoba měla platit, pak ale jde o přímé poskytnutí služby sociálně-právní ochrany se všemi zákonnými povinnostmi.

Dotaz č. 7:

Pověřené osoby se na nás obracejí s dotazem, pokud přijmou nového zaměstnance, který bude vykonávat činnost, která spadá do přechodného období, zda na takového zaměstnance lze uplatnit původní ustanovení § 49a odst. 5 ZSPOD?

Kdy se na přímém poskytování SPO mohou podílet také osoby, které nezískaly odbornou způsobilost, pokud tuto činnost vykonávají pod dozorem odborně způsobilé osoby, nejde-li o poskytování poradenství dětem, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte, osvojitelům, pěstounům a zájemcům o osvojení dítěte nebo o přijetí do pěstounské péče.

Tito pracovníci vykonávající činnost pod dohledem jsou povinni získat odbornou způsobilost ve lhůtě dvou let od zahájení přímého poskytování SPO. Do lhůty 2 let se nezapočítává doba, po kterou se osoba bez odborné způsobilosti přímo na poskytování SPO nepodílela.

Odpověď MPSV:

Podle čl. II bodu 12 zákona č. 242/2024 Sb. ***Osoby, jimž bylo vydáno přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona rozhodnutí o pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí v rozsahu zřízení zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle § 48 odst. 2 písm. c) nebo v rozsahu podle § 48 odst. 2 písm. d) až f) zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, postupují podle dosavadních právních předpisů nejdéle po dobu 12 kalendářních měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Čili, v tomto roce 2025 mohou pověřené osoby ještě nově přijmout k přímému poskytování sociálně-právní ochrany osobu, která by splnila podmínky odborné způsobilosti podle § 49a zákona ve znění účinném do konce minulého roku, ale podle platné úpravy je nespĺňuje.*** Je ovšem třeba upozornit na bod 15 přechodných ustanovení, podle něhož ***zaměstnanci ..., kteří přímo poskytovali sociálně-právní ochranu dětí přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se považují za odborně způsobilé podle zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, splňují-li podmínku odborné způsobilosti podle § 49a zákona č.***

359/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, a to jde-li o zaměstnance osoby, jimž bylo vydáno přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona rozhodnutí o pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, do skončení základního pracovněprávního vztahu tohoto zaměstnance. To znamená, že **nejpozději po 31. 12. 2025 se budou za nadále odborně způsobilé považovat jen ti zaměstnanci, kteří splňují podmínky odborné způsobilosti jen podle staré právní úpravy, jen za předpokladu, že jejich pracovněprávní vztah vnikl do 31. 12. 2024.** Čili, pokud by takoví zaměstnanci byli přijati až po 1. 1. 2025 během tohoto roku, bude s nimi pracovní poměr muset být k 1. 1. 2026 ukončen nebo budou muset být převedeni na jinou práci.

Dotaz č. 8:

Spisová dokumentace vedená KÚ pro účely výplaty státního příspěvku pro zřizovatele ZDVOP a lhůty pro archivaci.

S kolegyněmi z odd. hlavní spisovny MHMP jsme vedli v rámci archivace dokumentů diskusi, zda KÚ skutečně musí uchovávat spisovou dokumentaci po dobu 15 let, zda nelze stanovit pro uchovávání písemností lhůtu kratší, např. 5 let.

Aktuálně je spisová dokumentace vedena lhůtou analogicky dle § 55 ZSPOD, stejně jako je tomu u OSPOD na ORP. MHMP tedy vede aktuálně spis. dokumentaci ke státnímu příspěvku pro zřizovatele ZDVOP po dobu 15 let.

Lze stanovit lhůtu kratší?

Odpověď MPSV:

Podle § 56 odst. 1 zákona *pro vedení záznamů o dítěti jinými orgány sociálně-právní ochrany a o nakládání se spisovou dokumentací obecního úřadu obce s rozšířenou působností těmito orgány platí § 55 obdobně.* Podle § 55 odst. 6 *pro vedení evidencí krajským úřadem podle části třetí hlavy IV a V se použije odstavec 5 obdobně.* Jde o evidence dětí a evidence žadatelů. Pokud tedy KÚ vede na úseku SPOD jiné spisy, než spisy týkající striktně „dítěte“ (např. ve věci odvolání proti výchovnému opatření nebo v přestupkové věci apod.) a spisy, které souvisejí s evidencí dětí a žadatelů, zákon o SPOD nestanoví žádnou skartační lhůtu. Skartační lhůtu si stanovuje ve skartačním řádu každý původce (jednotlivý úřad) sám.

Dotaz č. 9

Některé organizace nabízejí příměstský tábor organizovaný formou jednodenních akcí či výletů. Musí na to mít pověření nebo registrovanou službu? Organizace, která toto u nás nabízí, nám sdělila, že na jednodenní akce nemusí mít ze zákona registraci.

Nemusí, a to ani na vícedenní akci – viz tábory a jiné zotavovací akce.

Dotaz č. 10

Jak postupovat v případě mateřských, základních či středních škol – pobyty, školy v přírodě, lyžařský výcvik atd., je třeba, aby DO hlásily na KÚ i školy? Zde jako krajský úřad vnímáme rozdíl, pokud akci organizuje sama škola a zároveň jí zajišťuje svými zaměstnanci, nebo pokud pobyt nakoupí u organizace, která má k tomuto „živnostenské oprávnění“ či nějaký jiný druh registrace. Mají nám DO hlásit školy vždy, nebo pouze v případech, kdy probíhá akce ve spolupráci s dalším subjektem? Obdobně je tomu i u sportovních klubů, či jiných zájmových organizací, které pořádají např. několikadenní soustředění dětí. Akce se také opakují několikrát do roka. Vše je velice administrativně náročné a zatěžující. V příloze posílám pro ilustraci seznam, kolik opisů po nás jedna organizace vyžaduje.

Odpověď MPSV:

Zajištění celodenní osobní péče o dítě podle § 47a odst. 2 písm. b) ZSPOD formou akce školy je diskutabilní. Pokud je na tyto školní akce přispíváno DO ze SPVPP, pak jde spíše o finanční příspěvek na takovou akci a je vhodné čerpat přednostně jiné příspěvky – od zaměstnavatele, od obce, od zdravotní pojišťovny apod. Pokud by nebylo možné realizovat respit jiným vhodnějším způsobem, lze zřejmě i takovou školní akci akceptovat, ohlašuje se škola (§ 49a odst. 4 písm. b) ZSPOD).

Dotaz č. 11

V uplynulém období část doprovázejících organizací postupovala v případě zajištění CPSP tak, že pěstouni dítě přihlásili např. na LDT, tento uhradili a poté, co akce proběhla, obdrželi potvrzení, že se dítě akce zúčastnilo. DO pak na základě přihlášky, dokladu o zaplacení a potvrzení o tom, že se dítě akce skutečně zúčastnilo zpětně akci pěstounovi proplatila, popř. mu poskytla příspěvek na tuto akci. Při kontrolách čerpání SPVPP úřad práce vyžaduje, aby měli DO potvrzení o tom, že se dítě akce účastnilo (toto vychází ze sdělení DO i ÚP). Za současné situace, vyžadují externí subjekty platbu předem. Jak má potom DO postupovat v případě, kdy se dítě akce nezúčastní (bez závažného důvodu a bez včasné omluvy) a externí subjekt odmítne (podle nás oprávněně) vrátit DO peníze, které za dítě uhradila.

Odpověď MPSV

Toto je třeba si nastavit v dohodě o výkonu PP, resp. ve vnitřních pravidlech, se kterými ale osoby pečující musí souhlasit. Pokud by dítě onemocnělo a mělo to potvrzené od lékaře, že se nemohlo účastnit ze zdravotních důvodů, je možné případný storno poplatků hradit ze spvpp. V jiných případech by zřejmě měl být stornoplatek hrazen osobou pečující.

Dotaz č. 12

Jak postupovat v situaci, ohledně proplacení ozdravného pobytu pro nezl. dítěte, pěstounka již uhradila zálohu ve výši 2000 Kč, hradila ji dne 15. 1. 2025 ještě před platností nové směrnice, doplatek ve výši rovněž 2.000 Kč uhradila dne 11. 3. 2025. Je již tedy ze strany pěstounky uhrazená celá částka 4.000 Kč. Dodatek k dohodě byl podepsán dne 20.02.2025. Je třeba pohlížet na obě platby odděleně a zálohu uhrazenou v lednu řešit dle předchozí právní úpravy a doplatek uhrazený v březnu dle stávající právní úpravy? Nebo lze s ohledem na skutečnost, že se jedná o jednu akci domluvenou již v lednu a částečně uhrazenou již v lednu a doplacenou na začátku března, kdy ještě nebylo vše vyjasněno, vše uhradit dle předchozí právní úpravy?

Odpověď MPSV:

Zde není problém, stále platí Instrukce VŘ2 MPSV č. 3/2025 k čerpání SPVPP a veřejnoprávní kontrole (dostupná [zde](#)), navíc rok 2025 je jakýsi „přechodný“, a to i vzhledem k přechodným ustanovením k zákonu č. 242/2024 Sb. V tomto směru je rovněž domluva i s Úřadem práce i inspekcemi SPOD.

Dotaz č. 13

Ve věci vzdělávání zaměstnanců, kteří mají uzavřenou dohodu o provedení práce na pozici klíčový sociální pracovník prosíme o sdělení, zda nadále platí stanovisko MPSV z roku 2018 vydané pod č.j. MPSV -2018/11790-224 (viz. příloha). V případě, že ano je nadále povinností zaměstnavatele zajistit mu vzdělávání v daném rozsahu?

Odpověď MPSV:

Jde o problematiku průběžného vzdělávání sociálních pracovníků zaměstnaných na částečné úvazky (či výslovně DPP). Oslovili jsme kolegy z Odboru sociálních služeb MPSV, kteří nás informovali o rozeslání metodické informace všem registrátorům a metodikům KÚ a do území dne 15.10.2024 – zde:

Výklad
novelizovaného § 111

Kopíruji část, na kterou směřuje dotaz:

Zaměstnanci na DPP/DPČ a krácení povinnosti dalšího vzdělávání:

Výklad: Zaměstnanci s uzavřenou dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti (dále jen „DPP/DPČ“) nemají stejně jako zaměstnanci v pracovním poměru povinnost plnit další vzdělávání za kalendářní měsíc nepřítomnosti (včetně měsíce, na nějž není naplánovaná žádná směna, proto nekoná práci.). tj. povinný rozsah vzdělávání se krátí o 2 hodiny měsíčně, nevykonává-li zaměstnanec práci celý kalendářní měsíc. A contrario lze dovodit, že má povinnost vzdělávat se (v průměru) 2 hodiny za měsíc (1/48 celkového rozsahu), proto počet celých kalendářních měsíců trvání DPP/DPČ, v nichž odpracoval alespoň jednu směnu, vynásobený číslem 2 představuje rozsah povinného dalšího vzdělávání.

Zde se nepracuje s povinností absolvovat 48 hodin za 2 roky. Důležité je, na jak dlouho byla uzavřena dohoda a kolik měsíců zaměstnanec odpracoval.

Např. DPP uzavřena na 6 měsíců od 1.7. do 31.12.2024 by znamenala (6 měsíců x 2 hodiny) tj. 12 hodin za rok povinného vzdělávání soc. pracovníka pokud v každém měsíci odpracoval hodiny/směnu. U dohod není (nebývá) sjednána zkušební doba, povinnost absolvovat další vzdělávání tedy vzniká již od prvního měsíce nástupu do zaměstnání.

Dotaz č. 14

V případě vydaného pověření k provádění přípravy žadatelů o NRP (§ 48 odst. 2 písm. b)) musí pověřená organizace zajistit lektory z řad svých zaměstnanců, nebo lektory, které má nějakým způsobem zasmlouvané např. DPP. Není možné tak jak byla i dosavadní praxe, že si organizace pověřená k zajištění příprav nasmlouvala lektorskou dvojici pouze na jednu přípravu vystavením objednávky a následně proplacením na základě faktury. Je to tak správně?

Odpověď MPSV:

Částečně ano, neboť jistě platí, že „lektory“ musí mít pověřená osoba „zasmluvněné“, neboť jménem pověřené osoby přímo poskytují činnost, na kterou se vztahuje pověření, **jde tedy o přímé „poskytování sociálně-právní ochrany dětí“ uživatelům služby.** Je bezpochyby vhodné, aby šlo o zaměstnance (což samozřejmě neznamená jen pracovní poměr, ale i dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr), ale jak bylo z naší strany uvedeno v Hradci Králové, úprava poskytování sociálně-právní ochrany blíže striktně neupravuje, jaký má být smluvní vztah mezi pověřenou osobou a fyzickou osobou, která jejím jménem sociálně-právní ochranu uživatelům služby přímo poskytuje. Není však správný závěr, že není možné, aby uvedená fyzická osoba („lektor“) byla „zasmluvněna pouze na jednu přípravu“, neboť **je samozřejmě možné uzavřít s fyzickou osobou např. dohodu o**

provedení práce pouze na určitý malý počet hodin a může jít přitom o vzájemný smluvní vztah mezi stranami smlouvy jediný, jednorázový. Taková fyzická osoba („zaměstnanec“) však musí být oznámena, jak z hlediska započítání výkonu práce pro pověřenou osobu, tak jeho ukončení, ve smyslu § 48a odst. 1 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb., tak jako jakýkoli jiný zaměstnanec, bez ohledu na to, jak dlouho smluvní vztah trvá nebo má trvat (zda den, týden, měsíc, rok nebo je sjednán na dobu neurčitou).

Dotaz č. 15

V případě, kdy je doprovázející organizací samotné ORP musí také žádat resp. nahlašovat krajským úřadům osoby, které budou zajišťovat krátkodobou osobní péči dle § 47a odst. 2 písm. a) a dále právnické osoby zajišťující naplnění respitu pobytem dítěte na táborech?

Ne, jak bylo řečeno, ORP není „pověřená osoba“, a tudíž se ho vůbec netýkají ani povinnosti stanovené pro pověřené osoby v § 48a zákona (stejně jako pro zaměstnance ORP, a to i ty, poskytující „doprovázení“, neplatí § 49 odst. 10 a § 49a, neboť i ty se vztahují výhradně na pověřené osoby, nikoli na orgány veřejné správy, jakým je právě ORP), zkrátka, ORP se vůbec netýká Část šestá zákona, ostatně tato část je nadepsána „Poskytování...pověřenými osobami“, nikoli snad také „obecními úřady“.

Možná v případě „zotavovacích akcí“ jde o jakousi nepřípadnou reminiscenci na zrušenou úpravu „výchovně rekreačního tábora“ podle býv. § 43 zákona č. 359/1999 Sb., kdy podle § 49 odst. 10 písm. d) zákona ve znění účinném do 31. 12. 2024 platilo, že „pověřená osoba [tzn. výhradně osoba pověřená zřizovat zařízení sociálně-právní ochrany, konkrétně výchovně rekreační tábor, podle § 48 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 43 zákona č. 359/1999 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2024] je povinna oznámit termín a místo konání výchovně rekreačního tábora pro děti příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nejpozději 1 měsíc před započítáním jeho konání“, přičemž zřizovateli výchovně rekreačních táborů byly ponejvíce právě větší obce, a to ovšem v samostatné působnosti, krajské úřady se tak mohly setkávat s tím, že vůči nim právě obce (prostřednictvím obecního úřadu) na úseku soc.-práv. ochrany dětí oznamovaly konání „zotavovací akce“, konkrétně tedy výchovně rekreačního tábora podle § 43 zákona ve znění účinném do 31. 12. 2024. Touto býv. úpravou je však dobré se, jde-li o služby doprovázení, nenechat naprosto mást. Tato úprava se totiž naprosto ani do 31. 12. 2024 nevztahovala na „doprovázející organizace“ resp. na služby poskytované v rozsahu uvedeném v § 47a odst. 2 zákona, tedy ani na ORP při „doprovázení“, a je od 1. 1. 2025 ostatně zrušena (řídí se jí příp. až do 31. 12. 2026 pouze držitelé „starých“ pověření ke zřizování výchovně rekreačních táborů, dokud tato pověření nezaniknou). Pamětníky snad ještě může mást, že podle § 39 odst. 2 a 3 zákona platilo do 31. 12. 2012, že *na zařízení sociálně-právní ochrany uvedené v odstavci 1 zřízené kraji nebo obcemi se přiměřeně vztahují ustanovení § 49 odst. 2 písm. b) až f) a odst. 6 a 7 a obec je povinna ohlásit krajskému úřadu zřízení nebo zrušení zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, a to do 15 dnů od jeho zřízení nebo zrušení*. Čili, před 12 a více lety obce nemusely (ale pozor – v samostatné působnosti, nešlo o přenesenou působnost!) mít ke zřizování a provozu všech tehdejších 4 zařízení sociálně-právní ochrany vůbec pověření, ke zřízení a provozu zařízení postačovala pouze zřizovací listina, přičemž se na ně ale vztahovala úprava pověřených osob „přiměřeně“ a u zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc byla navíc zdůrazněna oznamovací povinnost vůči KÚ. Třeba ale zdůraznit, že tato úprava dávno neplatí.

Po informacích v Hradci Králové se domníváme, že v tomto případě posuzuje odbornou způsobilost těchto osob samotné ORP jako orgán veřejné moci. Je to tak?

Ano, jde o úplně stejnou situaci, jako když obec uzavírá pracovněprávní vztah s jakýmikoli jinými svými zaměstnanci.

Dotaz č. 16:

V praxi jsme se setkali s tím, že ještě před vykonatelností rozsudku (popř. předběžného opatření) o předání dítěte z PPPD do péče pěstouna bylo využito § 16a ZSPOD a OSPOD vydal vyjádření, že osoba, která si podala návrh na svěření dítěte již o dítě fakticky pečuje a dítě bylo na základě tohoto § předáno.

- 1. V první situaci to bylo v případě, kdy pěstounka natipovaná krajským úřadem byla s nezl. seznámena, byl podán návrh na svěření nezl. do pěstounské péče. Pěstounka na přechodnou dobu se po náhlé zdravotní indispozici ocitla v nemocnici a nebyla schopna péči o nezl. zajistit. Natipovaná pěstounka (která byla v domácnosti a v tu dobu pečovala již o jedno přijaté dítě) souhlasila s tím, že péči o nezl. zajistí, a tak OSPOD vydal vyjádření podle § 16a ZSPOD.
 - v tomto případě se krajský úřad k danému postupu neměl výhrady, neboť umístění nezl. do jiné PPPD v době, kdy probíhal proces navazování a (dlouhodobá) pěstounka se zajištěním péče v tomto režimu souhlasila.*
- 2. Nyní OSPOD využil § 16a v případě, kdy proběhlo soudní jednání, dítě bylo svěřeno do pěstounské péče. Rozsudek zatím není napsaný (bude se složitě doručovat zákonným zástupcům dítěte). Nicméně OSPOD již nyní vydal vyjádření podle §16a a nezl. bylo z PPPD předáno na základě tohoto vyjádření.
 - rozumíme tomu, že v některých případech (rodič neznámého pobytu, problémy s doručováním) se může jevit, že předání dítěte do péče budoucího pečovatele je v jeho zájmu (tímto samozřejmě argumentuje OSPOD), ale dle našeho názoru to není v souladu se zákonem (a jedná se o obcházení zákona?).*

Moc Vás tímto prosíme o vyjádření, zda je možné (třeba v některých odůvodněných případech) využít § 16a ZSPOD k předání dítěte z PPPD. Samozřejmě víme, že tento postup není v souladu s Metodikou MPSV o předávání dětí. Ale v době vydání metodiky možnost upravená §16a ZSPOD ani nebyla, a tak se v praxi tento způsob předání začíná rozšiřovat.

Odpověď MPSV:

Předně je třeba říci, že **ustanovení § 16a ZSPOD nelze využít k předávání dítěte z pěstounské péče na přechodnou dobu, a to ani v popsanych případech.** Jakkoliv je pochopitelná snaha dítě předat do rodiny budoucích dlouhodobých pečovatelů, je třeba vymezit, že **ustanovení § 16a ZSPOD potvrzuje stav, který již existuje, tedy je možné kladné vyjádření vydat jen za předpokladu již probíhající osobní péče osob, které o vydání vyjádření OSPOD žádají.** Takový stav nenastal ani v jednom z uvedených případů. Nad to by se na takovou situaci mohlo nahlížet jako na zjevně bezdůvodnou péči, pokud již existuje rozhodnutí soudu o péči o dítě a nedošlo k podstatné změně poměrů (ust. § 16a odst. 4 písm. b) ZSPOD). V určitých případech by bylo možné předání dítěte do péče vybraného žadatele o dlouhodobou PP na základě dohody dle § 881 o.z., zvláště pokud se např. již „jen“ čeká na doručení soudního rozhodnutí, pakliže s tím všechny strany souhlasí. Následně by bylo možné na žádost vytipovaných žadatelů o dlouhodobou PP vyjádření o fakticitě a důvodnosti péče dle § 16a ZSPOD vydat.